Vyjádření školitele Mgr. Barbary Pospíšilové k průběhu studia a k disertační práci

“Organizační postupy a možnosti jejich proměny v třídním managementu”

předkládané v roce 2025 na Katedře pedagogiky FF UK

I. Hodnocení celého doktorského studia

Mgr. Barbara Pospíšilová plnila studijní povinnosti během celého studia podle požadavků individuálního studijního plánu, vždy se závěrečným hodnocením klasifikace A. V rámci studia absolvovala tyto stáže: 9th International Korczak Conference, Tel Aviv (2019) a týdenní stáž na základních a středních školách, Pasov, Německo (2019). Aktivně, se svými příspěvky se účastnila konferencí jak v České republice, tak v zahraničí (Hradec Králové, 2023 s příspěvkem Pospíšilová, B., & Kaplanová J. *Rizika indoktrinace ve výchovném pojetí učitele.* Edukace bez indoktrinace, Ženeva, 2023 s příspěvkem Pospíšilová, B., & Bystrzycká A. (2023, 9. září). *How can an educator support a child in preparing for challenging life situations?*. What Happens to Children in Wartime?, dále pak řady workshopů s tematikou blízkou jejímu zájmu.

Publikační činnost Mgr. Barbary Pospíšilové se během jejích studií orientovala jednak k tématu disertační práce, jednak k širšímu kontextu učitelské práce. Uvádím výběr některých publikací:
Pospíšilová B. (2022). Třídní management jako příležitost pro rozvoj charakteru. In J. Hábl (Ed.), *Morální charakter jako pedagogický problém* (s. 117-133). Gaudeamus.

Pospíšilová, B., & Kaplanová J. (2024). Učitel na houpačce indoktrinace. In J. Hábl & J. Kaplanová (Eds.), *Edukace bez indoktrinace* (s. 63–82). Pavel Mervart.

Pospíšilová, B. (2024). Učitelé učitelů na fakultách a v dalším vzdělávání aneb Živé mosty mezi teorií a praxí. In H. Kasíková & J. Valenta (Eds.), *Učitelé učitelů: profesní dráhy a pojetí výuky* (s. 204-236). Karolinum.

Součástí publikačních aktivit Mgr. B. Pospíšilové jsou i pro pedagogickou praxi nápomocné metodiky: např. v projektu akreditovaném MŠMT Úcta k životu – základ pro demokratickou kulturu, kde byla autorka jednou ze tří odborných garantů, vznikl soubor 48 metodik pro ZŠ, SŠ, SOU (grant OP VVV).

Doktorandka studovala na FF UK externě: většina jejích profesních aktivit se tak odehrávala v místě jejího zaměstnání – na Katedře pedagogiky a psychologie Pedagogické fakulty v Hradci Králové. Vyučuje zde osmým rokem předměty Obecná didaktika, Výchovná témata ve vzdělávání, Pedagogická psychologie a Pedagogické praxe. Zároveň se však zapojila do grantu na FF UK v projektu Progres s názvem „Životní dráhy, životní styly a kvalita života z pohledu individuální adaptace a vztahu aktérů a institucí“: její zapojení se zúročilo v publikaci Učitelé učitelů: profesní dráhy a pojetí výuky, v její kapitole Učitelé učitelů na fakultách a v dalším vzdělávání aneb Živé mosty mezi teorií a praxí.
Vedle akademické činnosti se doktorandka věnuje systematicky i lektorské a mentorské činnosti: v neziskové organizaci JOB - spolek pro inovace ve vzdělávání se orientuje na téma třídního

managementu při práci s učiteli z praxe. Účastní se také setkání ředitelů a učitelů, kde toto téma popularizuje.

II. **Celkové zhodnocení disertační práce**

V disertační práci s názvem Organizační postupy a možnosti jejich proměny v třídním managementu zvolila Mgr. Barbara Pospíšilová téma, které je velmi důležité ze dvou základních důvodů: v současnosti popisované obtíže učitelů z praxe se týkají zejména problémů se zvládáním třídy, v kontrastu s tím prozatímní pedagogický výzkum školám tuto problematiku (problematiku třídního managementu i problematiku implementace různých postupů obecněji) nijak systematicky nesleduje, nereaguje podstatněji na potřeby terénu.

Předložený text má strukturu teoreticko – empirické práce. V teoretické části si autorka připravila důkladně východiska pro svoje empirické zkoumání, od širšího kontextu problematiky až po konkrétnější popis organizačních postupů (rutin) a možnosti proměny v realitě tříd. Empirická část představuje přehlednou deskripci metodologického přístupu: autorka volila – podle mého názoru vzhledem k akcentu na otázky proměny postupů vhodně – přístup akčního výzkumu. Oceňuji podkapitoly týkající se validity, reliability a limitů výzkumu. V textu jsou pak představeny výsledky šetření získané řadou výzkumných metod (pozorování, rozhovory, analýza reflexí v denících, videozáznamy aj.) uspořádané podle zformulovaných výzkumných otázek. Autorka volila malý vzorek začínajících učitelů: umožnilo jí to poté hluboké porozumění jejich činnosti včetně její proměny. Na základě detailního ponoru do problematiky tzv. třídních rutin nám autorka označuje podstatná místa a souvislosti v edukačním procesu: je to zejména provázanost postupů a jejich vliv na stabilitu učebního prostředí a potenciál zařazení postupů třídního managementu do pregraduálního a dalšího vzdělávání učitelů. Z metodologického hlediska pak upozorňuji na zhodnocení akčního výzkumu jako formy disertační práce, v našich podmínkách zatím ojedinělé.

Podle mého názoru jde o velmi dobře zpracovanou a podnětnou disertační práci. Autorce se podařila významná věc, která se ne vždy v pracích tohoto typu daří: vnímáme její zaujetí tematikou, její angažovanost pro proměnu postupů ve vzdělávání, zároveň však přehled nad problematikou a přiměřený badatelský odstup. Pro mě jako školitelku byla setkání s Barbarou Pospíšilovou velmi cenná: setkání s otázkami a odpověďmi, a to rozhodně ne v jednosměrné linii. Je radost sledovat člověka, který má svoji profesionalitu založenou na pro vzdělávání podstatných hodnotách.

III. **Případné dotazy k obhajobě**

Ve svém textu vracíte do pedagogického diskursu koncept „řemesla, řemeslných dovedností“. V čem a jak je tento návrat prospěšný? Nebo může narazit na odmítnutí?

IV. Závěr

Předběžně klasifikuji předloženou disertační práci jako *prospěla.*

16. února 2025 Doc.PhDr.Hana Kasíková, CSc.